

ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ, ΕΙΚΟΣΙ ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ

Το κείμενο που καταθέτουμε σήμερα στην Κεντρική Επιτροπή ως «Πρωτοβουλία Μελών ΣΥΡΙΖΑ 53+» αποτελεί συμβολή σε ένα αναγκαίο διάλογο στις οργανώσεις μας. Τα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του ΣΥΡΙΖΑ, της δημοκρατίας στο εσωτερικό του, στο ζήτημα των κοινωνικών και πολιτικών του συμμαχιών, τις προτεραιότητες, κυρίως στο ζήτημα της επόμενης μέρας και της στρατηγικής που πρέπει να χαράξουμε, αποτελούν ανοικτά θέματα για όλους και όλες μας.

Καθώς η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, ολοκλήρωσε τρία χρόνια ζωής, είναι αναγκαίο να αποτιμήσουμε ως κόμμα, με μέγιστη ειλικρίνεια τα πεπραγμένα, έτσι ώστε, να προσδιορίσει ή να επαναπροσδιορίσει την πορεία της όπου χρειάζεται, μέχρι να φτάσει στις εκλογές του 2019.

Ο χρόνος που απομένει είναι κρίσιμος για να αποδείξει ο ΣΥΡΙΖΑ ότι ο αρχικός επώδυνος συμβιβασμός δεν ήταν στρατηγικός, δεν ήταν μόνιμος, δεν είχε ιδεολογικά χαρακτηριστικά. Άλλωστε, δεν αναλάβαμε την ιστορική ευθύνη της διακυβέρνησης για να διαχειριστούμε –καλύτερα, ίσως– την κρίση και τα μνημόνια, τη φτώχεια, τις κοινωνικές ανισότητες, αλλά για να τα υπερβούμε μέσα από τις δυσκολίες, για να αφήσουμε στην κοινωνία το αποτύπωμα της Αριστεράς.

Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη δύσκολη συγκυρία στην οποία ανέλαβε η κυβέρνηση, τους διεθνείς συσχετισμούς, την έλλειψη διεθνών συμμαχιών, τις μνημονιακές δεσμεύσεις, που σε καμία περίπτωση δεν συγκροτούν το πρόγραμμά μας, το λυσσαλέο πόλεμο από τα κέντρα, της μέχρι τώρα ανεξέλεγκτης εξουσίας, ανάμεσά τους συστημικά ΜΜΕ, αλλά και τις δικές μας σοβαρές αδυναμίες.

Η πρώτη τριετία έχει δημιουργήσει μεγάλο απόθεμα εμπειρίας, που μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθεί, με αξιολόγηση των θετικών, αναστοχασμό και αυτοκριτική για τα αρνητικά.

Για την επόμενη περίοδο, πέρα από τα επιμέρους μέτρα, τεράστια σημασία έχει η γενική φιλοσοφία της κυβερνητικής πολιτικής, το στίγμα της γενικής κατεύθυνσης, η συνολική εικόνα του κόμματος, της κυβέρνησης και των βουλευτών, σε όλα τα επίπεδα, από την πολιτική που ασκούν μέχρι τον δημόσιο λόγο τους.

Μέσα στο κόμμα μας διατυπώνεται η άποψη, ακόμα και καλοπροαίρετα, ότι η κριτική στην κυβέρνηση συνιστά, κατά κάποιο τρόπο, υπονόμευσή της. Είμαστε πεισμένοι και πεισμένες για το αντίθετο. Η κριτική στάση σε πλευρές της κυβερνητικής πολιτικής μόνο θετικά αποτελέσματα έχει. Η κοινή μας έγνοια, η κοινή αγωνία για το παρόν και το μέλλον της αριστεράς, δεν ακυρώνει την κριτική ματιά, αντίθετα τη δυναμώνει. Ακριβώς γιατί μας ενδιαφέρει να νικήσουμε, να υπερβούμε τους τεράστιους σκοπέλους, να εμποδίσουμε την επέλαση της δεξιάς και ακροδεξιάς, θα συνεχίσουμε με συντροφικό και ειλικρινή τρόπο να επισημαίνουμε λάθη και αστοχίες.

ΠΩΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ

Η δύσκολη μάχη της Αριστεράς

Το προηγούμενο διάστημα, η κυβέρνηση κινήθηκε σε μια λεπτή ισορροπία ανάμεσα σε αυτά που έκρινε ότι μπορούσε να κάνει και τις προγραμματικές αρχές της.

Σήμερα, με όλη την εμπειρία του παρελθόντος, με όλες τις τεράστιες δυσκολίες και τα εμπόδια που έχουμε μπροστά μας, με νέους προβλεπόμενους, πλέον, εκβιασμούς, ο ΣΥΡΙΖΑ, χρειάζεται να εκπονήσει ένα ανταγωνιστικό πολιτικό σχέδιο, ασφαλώς όχι ως αφήγηση, για το επόμενο χρονικό διάστημα. Σχέδιο, που θα αφορά τις κοινωνικές και πολιτικές μας συμμαχίες, τις προτεραιότητές μας με βάση την κοινωνική και ταξική μας μεροληψία, την ενίσχυση των ιδεολογικών και αξιακών διαχωριστικών γραμμών, που έτσι κι αλλιώς υπάρχουν στην κοινωνία. Το σχέδιο αυτό αφορά, επίσης, το ίδιο μας το κόμμα και τη λειτουργία του, τη σχέση με την

κυβέρνηση, αλλά και τα κοινωνικά κινήματα. Αναφερόμαστε, λοιπόν, σε ένα συνολικό πολιτικό σχέδιο με αρχή, μέση και τέλος, που θα συζητηθεί και θα είναι αποτέλεσμα συλλογικής επεξεργασίας, αποτέλεσμα ουσιαστικού αναστοχασμού. Στόχος δεν μπορεί να είναι άλλος από ένα βαθύ αριστερό, κοινωνικό και οικολογικό αποτύπωμα, που θα δίνει απαντήσεις στις ανάγκες των λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων και θα ανοίγει δρόμους κοινωνικού μετασχηματισμού.

Ξέρουμε ότι απέχουμε πολύ από τις τομές που η αριστερά θεωρεί αναγκαίες στην κατεύθυνση της κοινωνικής χειραφέτησης και της δημιουργίας ενός καινούριου, ανταγωνιστικού υποδείγματος στο κυρίαρχο οικονομικό και παραγωγικό μοντέλο, υπέρ των κοινωνικά αδύναμων και των δυνάμεων της εργασίας. Παρόλα αυτά η δημιουργία ρηγμάτων στο κυρίαρχο υπόδειγμα, τα αντιπαραδείγματα και η μετατόπιση των πολιτικών στα αριστερά δεν μπορεί να περιμένει.

Συνεπώς, παρά τις δυσκολίες, είμαστε υποχρεωμένοι και υποχρεωμένες να αναζητήσουμε αυτούς τους βηματισμούς και στη χώρα μας, που θα υπερβαίνουν το απλώς εφικτό και θα συνδέουν το ρεαλισμό με το όραμα. Χωρίς αυτή τη συνάντηση το εγχείρημά μας, που γέννησε τόσες ελπίδες και προσδοκίες, κινδυνεύει να ηττηθεί ή να ενσωματωθεί από την κυρίαρχη πολιτική. Το τελευταίο θα ήταν μια διπλή και σίγουρα οδυνηρή ήττα, όχι μόνο για το κίνημα στην Ελλάδα, αλλά συνολικά για την αριστερά στη Ευρώπη.

Στο πλαίσιο αυτό, ο στόχος της εξόδου από τα μνημόνια τον Αύγουστο του 2018 αποτελεί, ασφαλώς, μια κρίσιμη καμπή, ακόμα και σε συμβολικό και ψυχολογικό επίπεδο. Εντούτοις, η έξοδος από τα μνημόνια, αν και ανοίγει δρόμο, δεν θα οδηγήσει αυτόματα στην ανάκτηση της κυριαρχίας κατά την άσκηση της οικονομικής πολιτικής. Η παραδοχή αυτής της πραγματικότητας είναι σημαντική, καθώς θα ήταν λάθος να δημιουργήσουμε επικοινωνιακά την αίσθηση μιας κανονικότητας, που σε κάθε περίπτωση απέχει από τη σκληρή πραγματικότητα της νεοφιλελεύθερης και αυταρχικής Ευρώπης. Η παράλογη επιτροπεία μετά την έξοδο και έως ότου αποπληρωθεί το 75% της δανειακής βοήθειας, δεν αφήνει περιθώριο πανηγυρισμών. Γι αυτό, άλλωστε, η κριτική που ασκείται από τις δυνάμεις της αριστεράς, των πρασίνων και τμήματος της σοσιαλδημοκρατίας για την αρχιτεκτονική της Ε.Ε., είναι επίκαιρη και σημαντική. Όπως σημαντική είναι η υπόθεση της απομείωσης του χρέους, χωρίς νέα προαπαιτούμενα ή της επαναδιαπραγμάτευσης των υπέρογκων και υπερβολικών πλεονασμάτων, που όσο υπάρχουν, περιορίζουν στο ελάχιστο τη δυνατότητα ανάκαμψης της οικονομίας, και εξ αυτού, ουσιαστικού περιορισμού της ανεργίας. Η εικόνα αυτή, που δεν αφορά αποκλειστικά τη χώρα μας, θέτει επί τάπητος το ζήτημα της Ευρώπης, της αρχιτεκτονικής της ΕΕ, της ίδιας της ύπαρξής της. Στη συζήτηση αυτή δεν χωρούν βεβαιότητες ή δογματικές προσεγγίσεις. Η διεθνιστική μας αντίληψη, η τεράστια απόσταση μας από λογικές εθνικής αναδίπλωσης, δεν μας οδηγεί σε απολίτικες “ευρωλαγνικές” προσεγγίσεις. Το δικό μας ρεύμα τοποθετείται με σαφήνεια στην αντίπερα όχθη από αυτήν της κυρίαρχης νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής ολοκλήρωσης, που εφαρμόζεται. Συνεπώς, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι δυνατόν να αποδεχτεί το κυρίαρχο οικονομικό υπόδειγμα, ως μοναδικού τρόπου αναπαραγωγής του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. Αντίθετα, χρειάζεται μια συστηματική προσπάθεια ανατροπής, που θα μας διαχωρίζει με σαφήνεια από τις παραδοσιακές αστικές πολιτικές δυνάμεις, ακόμα και από αυτές που η πρότασή τους προβάλλει ένα “ανθρώπινο” προφίλ. Υπό αυτή την έννοια, λογικές δήθεν “εθνικής συνεννόησης” για μια από κοινού νομιμοποίηση της νεοφιλελεύθερης μνημονιακής στρατηγικής, είναι απολύτως ξένες για την αριστερά και εχθρικές για τα λαϊκά κοινωνικά συμφέροντα.

Η πάλη, λοιπόν, σε Ελλάδα και Ευρώπη για ρωγμές στο σύστημά τους, είναι επιτακτικό καθήκον. Η διαρκής, στο πλαίσιο του εφικτού, υπονόμευση του προγράμματός τους, η έγνοια μας για συνάντηση με άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις που κινούνται στην ίδια κατεύθυνση, η ενθάρρυνση των κοινωνικών κινήματων και η συμμετοχή μας σε αυτά, αποτελούν βασικές παραμέτρους σε αυτή την προσπάθεια.

Η πορεία προς την έξοδο από τα μνημόνια δεν είναι στρωμένη με ροδοπέταλα. Οι συνεχείς “αξιολογήσεις”, οι πιέσεις που ασκούνται με προφανή σκοπό να εκθέσουν την κυβέρνηση της αριστεράς στα λαϊκά στρώματα, είναι ακόμα μπροστά μας. Ακόμα και στη Γ' αξιολόγηση, που θεωρήθηκε λιγότερο επώδυνη, προέκυψαν ζητήματα που χτυπούν τη ψυχή της αριστεράς, όπως είναι οι πλειστηριασμοί και η απεργία. Ανεξάρτητα από την εξέλιξη της διαπραγμάτευσης, η εμμονή των λεγόμενων “θεσμών”, να χτυπούν κάτω από τη ζώνη, όπως σε αυτά τα δύο καίρια ζητήματα, φανερώνει το βαθμό της δυσκολίας, που ποτέ δεν πρέπει να ξεχνάμε.

Το επόμενο διάστημα στη χώρα μας θα χρειαστεί να πάρουμε σημαντικές αποφάσεις, κυρίως, να κινηθούμε με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε, να ανοίξουμε παράθυρο στην ελπίδα.

Τα περιφερειακά συνέδρια που έχουν πραγματοποιηθεί, με τη συμμετοχή πολιτών και κοινωνικών φορέων, συμβάλουν σε αυτή την κατεύθυνση και αποτελούν πλούτο σε προβληματισμούς και προτάσεις προς υλοποίηση.

1. Με την αναδιανομή υπέρ των φτωχών και σε βάρος των πλουσίων. Η ανάπτυξη, από τη σκοπιά της αριστεράς, δεν θα είναι δίκαιη αν δεν δίνει το περιθώριο στα λαϊκά στρώματα, δηλαδή στην κοινωνία των πολλών, να βγουν από το κοινωνικό και οικονομικό περιθώριο. Η διαμόρφωση μιας νέας φορολογικής συνείδησης στην κατεύθυνση ενίσχυσης του ισχνού κοινωνικού κράτους, η νομοθετική υπεράσπιση και κατοχύρωση της πρώτης κατοικίας για τα λαϊκά κοινωνικά στρώματα, η καταγραφή της ακίνητης περιουσίας του κράτους και η αξιοποίηση τους προς όφελος των κοινωνικών αναγκών, η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, αποτελούν κρίσιμες πλευρές της πολιτικής μας.

2. Η κρίση, που επιχειρούμε να αφήσουμε πίσω μας, δεν ήταν μόνο μια κρίση χρέους και αδυναμίας των δημοσιονομικών του κράτους. Ήταν πρωτίστως κρίση του καπιταλιστικού συστήματος και του παραγωγικού μοντέλου που εφαρμόστηκε στη χώρα μας τις τελευταίες πολλές δεκαετίες. Ένα στρεβλό μοντέλο, στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου καπιταλιστικού συστήματος, που δημιούργησε πολλαπλές και ακραίες ανισότητες, όπως συνέβη και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, με τον πλούτο να συσσωρεύεται όλο και περισσότερο στην κορυφή της οικονομικής πυραμίδας, σε βάρος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Είναι σαφές, λοιπόν, πως η ανάταξη της οικονομίας, με βάση τη δική μας αντίληψη, περνάει μέσα από την αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος. Απαιτεί τον αναπροσανατολισμό της παραγωγικής δραστηριότητας στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα σε προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, ικανά να σταθούν στη διεθνή αγορά. Η στροφή στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, που έχει ήδη -έστω και μικρά-, αλλά ελπιδοφόρα αποτελέσματα, η στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας, η αυστηρή τήρηση της εργατικής νομοθεσίας από επιχειρήσεις που αιτούνται ενίσχυσης από τα ΕΣΠΑ και η ενίσχυση κατά προτεραιότητα επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν τη δέσμευση να δημιουργήσουν νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης, είναι βασικοί πυλώνες μιας κοινωνικής και αριστερής πολιτικής, στην προσπάθεια για αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου προς όφελος των πολλών.

3. Με την υπεράσπιση της εργασίας, που αποτελεί συλλογικό ταυτοτικό ζήτημα πρώτης γραμμής για τον ΣΥΡΙΖΑ. Η στήριξη των εργασιακών δικαιωμάτων, ιδιαίτερα για εκείνους που βιώνουν καθημερινά τη μεγαλύτερη εκμετάλλευση, των επισφαλώς εργαζόμενων, των νοικοιαζόμενων, των εργαζόμενων μέσω εργολαβιών, πρέπει να αποτελεί βασικό άξονα της πολιτικής μας το επόμενο διάστημα. Συγχρόνως άμεση προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην προστασία της υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας,

Ασφαλώς, βέβαια, το ζήτημα υπεράσπισης των εργασιακών δικαιωμάτων -μεταξύ άλλων το δικαίωμα στην απεργία-, δεν αφορά αποκλειστικά την κυβερνητική πολιτική. Απαιτείται μαζικό και αγωνιστικό συνδικαλιστικό κίνημα απαλλαγμένο από παθογένειες του παρελθόντος, που θα συμπεριλάβει του νέους και τις νέες, το σύγχρονο πρεκαριάτο, τους μετανάστες. Που θα αγωνιστεί για τα πραγματικά προβλήματα του κόσμου της εργασίας μακριά από κομματικές γραμμές, πελατειακές πρακτικές, συντεχνιακές λογικές και προσωπικές στρατηγικές.

Αποτελεί βασική μας υποχρέωση ως κόμμα της Ριζοσπαστικής Αριστεράς να στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις το εργατικό κίνημα στις παραπάνω κατευθύνσεις. Να κινητοποιήσουμε τα μέλη και τους φίλους του ΣΥΡΙΖΑ στην ενεργή συμμετοχή στα σωματεία και τη στήριξη και συμπαράσταση σε κινητοποιήσεις εργαζομένων.

Ο στόχος μας δε μπορεί να είναι άλλος από τη συμβολή στη δημιουργία ενός νέου εργατικού κινήματος απαλλαγμένου από τις παθογένειες και τις ανεπάρκειες του παρελθόντος. Οι συνδικαλιστικές παρατάξεις και τα ευρύτερα μέτωπα στον Δημόσιο και στον Ιδιωτικό τομέα που συμμετέχουμε, χαρακτηρίζονται από τη λογική της συγκρότησης μεγάλων, πλατιών συμμαχιών κι όχι στενών κομματικών καταγραφών. Είναι κρίσιμο να υπερασπιζόμαστε την κυβέρνηση της αριστεράς ώστε να ανατρέψουμε το καθεστώς της επιτήρησης αλλά επίσης είναι το ίδιο κρίσιμο να χαράζουμε συγκροτημένα και ταξικά μεροληπτικά την εργατική πολιτική παρά την κρίση. Το κόμμα, σεβόμενο την αυτονομία του συνδικαλιστικού κινήματος, μπορεί να αναβαθμίσει την εργατική δουλειά εντός του και να συμβάλλει στη συγκρότηση των ευρύτερων μετώπων κόντρα στη νεοφιλελεύθερη λογική της υποτίμησης της εργασίας.

Όσον αφορά στις επικείμενες ιδιωτικοποιήσεις στους τομείς της ενέργειας, των δικτύων ή των μεταφορών οφείλουμε να στηρίζουμε τα κινήματα υπεράσπισης τους και να συμβάλλουμε με ουσιαστικό τρόπο ώστε να υπάρξουν συγκεκριμένες διασφαλίσεις για το περιβάλλον, το δημόσιο συμφέρον, την ισότητα στην πρόσβαση στις ιδιωτικοποιημένες υπηρεσίες και τις εργασιακές σχέσεις την επόμενη μέρα.

Να συνεχιστεί η σημαντική προσπάθεια αναδιοργάνωσης των ελεγκτικών μηχανισμών (ΣΕΠΕ, ελεγκτές ΕΦΚΑ) με νέες προσλήψεις και εκσυγχρονισμό της υλικοτεχνικής υποδομής. Συγχρόνως απαιτείται η ενεργή συμμετοχή του κομματικού δυναμικού τόσο στην ενημέρωση για τις δυνατότητες που παρέχουν στους εργαζόμενους όσο και στην ενεργοποίηση των εργαζόμενων στην διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους.

Την επόμενη ημέρα βασικός μας στόχος είναι η αύξηση του κατώτατου μισθού, η άρση της ηλικιακής διάκρισης και η προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων των εργαζομένων στην επισφάλεια. Η προστασία της υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας με αλλαγές στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο και δημιουργία Εθνικού Συστήματος για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία. Βελτιωτικές παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό, με αναθεώρηση των εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες μεσαίων εισοδημάτων, ένταξη επαγγελματιών που δεν καλύπτονται μέχρι σήμερα στα βαρέα και ανθυγιεινά και λύση για τους συνταξιούχους που έχασαν το ΕΚΑΣ. Επανεξέταση του σχεδιασμού των προγραμμάτων για την ανεργία, αναθεώρηση του πλαισίου για τα επιδόματα ανεργίας και αναθεώρηση του πλαισίου κατάρτισης. Αντιμετώπιση της επισφαλούς και ελαστικής εργασίας με τη δημιουργία μόνιμων θέσεων που καλύπτουν κοινωνικές ανάγκες. Θετικό δείγμα γραφής ο χώρος της καθαριότητας στην αυτοδιοίκηση με την πρόσληψη μέσω διαγωνισμού χιλιάδων εργαζομένων, ακόμα και σε περίοδο λιτότητας. Η προστασία της εργασίας για την αριστερά είναι αυτονόητη, ιδιαίτερα σε αυτούς τους χώρους που το δημόσιο κοινωνικό αγαθό χρειάζεται να προστατευτεί από την αγριότητα των δυνάμεων της αγοράς και του ιδιωτικού κεφαλαίου.

Ιδιαίτερα σημαντική και η στήριξη των εγχειρημάτων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και των συνεργατικών επιχειρήσεων. Να συμβάλλουμε στη δημιουργία καινούργιων φορέων κοινωνικής οικονομίας αλλά και να στηρίξουμε τους ήδη υπάρχοντες.

Ακόμα στήριξη των εγχειρημάτων αυτοδιαχείρισης επιχειρήσεων, με βελτίωση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου αλλά και ενεργοποίηση της κοινωνίας στη δημιουργία και στήριξη προσπαθειών αυτοδιαχείρισης.

4. Γνωρίζοντας ότι παρά τις προσπάθειες ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας ζει κάτω από το όριο της φτώχειας, επείγει η πιο έντονη, ευέλικτη και αποτελεσματική διορθωτική και υποστηρικτική παρουσία του κοινωνικού κράτους, απέναντι σε ανάγκες ανθρώπων που βρίσκονται σε απόγνωση και κινούνται στις ζώνες του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι διορθωτικές κινήσεις αφορούν αρχικά τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους άστεγους, τους άνεργους και τις άνεργες, πλευρές του ασφαλιστικού, που δημιουργούν νέες κοινωνικές ανισότητες, τους συνταξιούχους, ιδιαίτερα αυτούς και αυτές που η σύνταξή τους κινείται σε οριακά επίπεδα.

Το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) αποτελεί αναμφίβολα μια σημαντική κίνηση, που έρχεται να απαντήσει με θετικό πρόσημο στην κρίση και την ακραία φτώχεια. Η σύνδεσή του με παράλληλες κινήσεις, όπως τα σχολικά γεύματα, οι μόνιμες δράσεις στους τόπους κατοικίας των ρομά, η ίδρυση πανελλαδικού δικτύου κοινωνικής προστασίας με τη λειτουργία 250 Κέντρων Κοινότητας, συμβάλει σε αυτή την κατεύθυνση. Το καθήκον για την επόμενη ημέρα είναι ασφαλώς η συγκρότηση ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους, που θα υπερβαίνει την αναγκαία σήμερα επιδοματική πολιτική, θα δημιουργεί και θα διευρύνει σταδιακά κοινωνικές πολιτικές για την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας των πολλών, από την υγεία, την παιδεία και τον πολιτισμό, την κοινωνική στέγη κ.λπ.

5. Με τη διεύρυνση των ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, που, εύλογα με βάση το αξιακό τους πλαίσιο, στοχοποιούνται από τις δυνάμεις της δεξιάς και ακροδεξιάς και τους κοινωνικούς τους συμμάχους. Η μάχη αυτή, αφορά ένα πλειοψηφικό τμήμα της κοινωνίας, που ανεξάρτητα πολιτικής ή κομματικής αφετηρίας, κινείται στον αντίποδα του κοινωνικού σκοταδισμού, αλλά και του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Τα δικαιώματα, η άρση των πολλαπλών διακρίσεων, η καταπολέμηση του ρατσισμού και σεξισμού σε κάθε μορφή τους, αποτελεί για τον ΣΥΡΙΖΑ, όχι απλώς στοίχημα, αλλά βασική προϋπόθεση για τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Συνεπώς, οι τομές σε αυτό το ευρύ πεδίο, είναι ικανές να διαμορφώσουν νέες συμμαχίες στο κοινωνικό πεδίο και ενδεχομένως, να απελευθερώσουν δυνάμεις και στο πολιτικό ή να αποκόψουν συμμαχίες από την αυταρχική και βαθιά συντηρητική Ν.Δ.

Από την επιστροφή στις αφετηριακές μας θέσεις για το προσφυγικό, έως την καθιέρωση του πολιτικού γάμου και της παιδοθεσίας και για ομόφυλα ζευγάρια. Από μέτρα που να εξασφαλίζουν την ισοτιμία σε όλα τα επίπεδα των

ανθρώπων με αναπηρία έως δραστικές παρεμβάσεις για την κοινότητα των ρομά, που να σπάνε το φαύλο κύκλο του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης. Από μέτρα υπεράσπισης του παιδιού σε... κίνδυνο έως την αποασυλοποίηση των ψυχικά ασθενών. Από παρεμβάσεις στο λεγόμενο “σωφρονιστικό σύστημα”, στην κατεύθυνση της λιγότερης φυλάκισης έως τον εκδημοκρατισμό των σωμάτων ασφαλείας και την ενίσχυση των υπηρεσιών αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας της Ελληνικής Αστυνομίας, που είναι εμφανώς υποστελεχωμένες. Από την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των εθνικών μειονοτήτων έως μέτρα αντιμετώπισης των φασιστικών συμμοριών. Από την έμπρακτη καταπολέμηση των φαινομένων τράφικινγκ και της βίας κατά των γυναικών έως την εφαρμογή αντιπαγορευτικών κοινωνικών πολιτικών. Κοντολογίς, η πρότασή μας αφορά ένα συνολικό σχέδιο, που απαντά επί της ουσίας στο επιθετικό νεοφιλελεύθερο ιδεολόγημα, αλλά και σχεδιασμό του περισσευούμενου κόσμου.

6. Οι τραγικές εικόνες με την αγοραπωλησία ανθρώπων στην Λιβύη, που γυρνούν το ρολόι αιώνες πίσω, αναδεικνύει την ανάληψη υποκρισία της ΕΕ, καθώς οι “αποτρεπτικές συμφωνίες” που συνάπτει, καταστρατηγούν κατάφωρα τα δικαιώματα και οδηγούν χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες, στο βάλτο της δουλείας ή στο βυθό της Μεσογείου και του Αιγαίου. Η πολιτικοποίηση και διεθνοποίηση του ζητήματος, η άρνησή μας να γίνουμε μέρος της κτηνωδίας που εκτυλίσσεται μπροστά στα μάτια μας, η καθημερινή πάλη κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε όλα τα επίπεδα, δεν μπορεί παρά να αποτελεί την κορωνίδα της πολιτικής μας. Συνεπώς, η επιστροφή στις αφετηριακές μας θέσεις για το προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα, σε αυτές δηλαδή, που συνέβαλαν αποφασιστικά στο συγκλονιστικό κίνημα αλληλεγγύης, στην υποδοχή των προσφύγων και μεταναστών, είναι σήμερα απολύτως αναγκαία.

Στη νέα φάση το ποιοτικά νέο στοιχείο, που πρέπει να έχει η πολιτική μας είναι η κατεύθυνση της ένταξης των ανθρώπων αυτών, μακριά από λογικές καμψ και φυσικά κέντρων κράτησης.

Άρση του γεωγραφικού περιορισμού, με προτεραιότητα τους ευάλωτους, τα ασυνόδευτα παιδιά και όσους και όσες έχουν πάρει τρίπτυχο, έτσι ώστε να πάψει η ομηρία χιλιάδων ανθρώπων που ζούνε στα νησιά και να βελτιωθούν οι συνθήκες στις προσωρινές δομές.

Κατάργηση της κράτησης για όλους και όλες του προσφυγικού και μεταναστευτικού πληθυσμού εκτός από περιπτώσεις που αποδεδειγμένα έχουν σοβαρή παραβατική συμπεριφορά.

Αλλαγή πλαισίου και πέρασμα της αρμοδιότητας των ασυνόδευτων προσφυγόπουλων ολοκληρωτικά και με τα ανάλογα κονδύλια στο υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Επαναφορά του προηγούμενου πλαισίου για τις επιτροπές ασύλου. Πλήρης σεβασμός στα δικαιώματα των προσφύγων με βάση τις διεθνείς συνθήκες και κυρίως της συνθήκης της Γενεύης.

Άμεσα μέτρα ενόψει χειμώνα, με βάση μάλιστα την τραγική εμπειρία, απόρροια σοβαρών λαθών, του περασμένου χρόνου.

7. Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να εντείνει τον αγώνα της, ώστε να ολοκληρωθούν οι αλλαγές, που διασφαλίζουν το καθολικό δικαίωμα στη μόρφωση σε ένα ποιοτικά αναβαθμισμένο, δημοκρατικό, δημόσιο και δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα. Η μέχρι τώρα διαδρομή του ΣΥΡΙΖΑ στα εκπαιδευτικά μας πράγματα, με αρκετές αντιφάσεις και προβλήματα κρίνεται θετικά

Η κυβέρνηση κατάφερε με έναν από τους χαμηλότερους εκπαιδευτικούς προϋπολογισμούς της Ευρώπης, γεγονός που δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα, να πετύχει:

Την καθιέρωση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής. Τη δημοκρατική αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ. Την κατοχύρωση του πανεπιστημιακού ασύλου. Την επαναφορά των διαθεσίμων εκπαιδευτικών στα σχολεία. Την επαναφορά της εποπτείας των ιδιωτικών σχολείων στο υπουργείο Παιδείας. Τη θεσμοθέτηση αξιοπρεπών εργασιακών σχέσεων στα φροντιστήρια. Την ενίσχυση της Ειδικής και την αναβάθμισης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Την πανελλαδική καθιέρωση του ολοήμερου δημοτικού σχολείου. Τη μείωση του χρόνου των εξετάσεων στα Γυμνάσια.

Ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυβέρνηση του, πρέπει να στοχεύουν:

Στη θεσμοθέτηση της δωδεκάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Στην αναβάθμιση του Λυκείου, ως βαθμίδας γενικής παιδείας. Σε ένα αξιόπιστο απολυτήριο μέσω ενδοσχολικών μεθόδων αξιολόγησης. Στην ελεύθερη

πρόσβαση στις περισσότερες σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με βάση το απολυτήριο Λυκείου. Στη διατήρηση της αποσυνδεδεμένης διαδικασίας απόκτησης του απολυτηρίου Λυκείου από τη διαδικασία πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου και για όσο χρονικό διάστημα απαιτούνται επί πλέον εισαγωγικές δοκιμασίες. Στην πραγματοποίηση μόνιμων διορισμών στην εκπαίδευση με ένα νέο σύστημα. Στην απόκτηση πτυχίων ξένων γλωσσών, μουσικής και πληροφορικής εντός του σχολείου. Στην κατάργηση των διδασκτρών στις μεταπτυχιακές σπουδές. Στην διασύνδεση ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων και στη δημιουργία του ενιαίου και δημόσιου χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας. Στην αύξηση των δαπανών για την παιδεία.

8. Μια από τις πρώτες νομοθετικές κινήσεις της κυβέρνησης ήταν η ελεύθερη πρόσβαση στο δημόσιο σύστημα υγείας για 2,5 εκατομμύρια ανασφάλιστους. Η κίνηση αυτή είναι ένα σαφές αριστερό δείγμα με σαφή ταξικό πρόσημο, απόδειξη πως σε μια σειρά τομείς μπορούμε κι αλλιώς. Τίποτα, όμως, δεν είναι τυχαίο. Στο χώρο της υγείας η επαφή με την κοινωνία, η συνεργασία κόμματος – κυβέρνησης είναι σε μεγάλο βαθμό ικανοποιητική, καθώς πριν από κάθε νομοσχέδιο γίνεται αναλυτική συζήτηση με κατάθεση προτάσεων, σκέψεων και προβληματισμού. Το επόμενο διάστημα βασικός στόχος είναι η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, η δημιουργία τοπικών μονάδων υγείας σε όλη την Ελλάδα για την κάλυψη αναγκών 3 εκατομμυρίων και καθολικής κάλυψης σε τέσσερα χρόνια.

9. Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ στο επόμενο διάστημα θα πρέπει να προχωρήσει σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό της πολιτικής της για τον πολιτισμό, δίνοντας έτσι το δικό της στίγμα σε έναν τομέα που στο παρελθόν τουλάχιστον θεωρούνταν προνομιακός για την Αριστερά. Ένας τέτοιος ολοκληρωμένος σχεδιασμός δεν θα πρέπει να στοχεύει απλώς στη διαχείριση των υπαρχόντων θεσμών και πόρων, αλλά θα πρέπει να οργανώσει νέες δομές και να τολμήσει θεσμικές αλλαγές, με σαφές αριστερό πρόσημο και προς όφελος τόσο της κοινωνίας όσο και των δημιουργών.

Για μια χώρα σαν τη δική μας, με την τεράστια πολιτιστική κληρονομιά της, ο πολιτισμός αποτελεί αναπτυξιακό πόρο και πηγή πλούτου, προστιθέμενη αξία για κάθε μεγάλο έργο και επένδυση, στοιχείο που μπορεί να στηρίξει την εξωστρέφεια και την εξαγωγική πολιτική. Δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπίζει κανείς τις αρχαιότητες ως εμπόδιο για την ανάπτυξη, ούτε να υπάρχουν σκέψεις για παράκαμψη των θεσμοθετημένων διαδικασιών. Δεν είναι δυνατόν να χρειάζονται εξηγήσεις και κινητοποιήσεις για να αντιληφθεί η πολιτική ηγεσία γιατί δεν μπορεί να παρακαμφθεί ο αρχαιολογικός νόμος για χάρη ενός επενδυτή, όπως έγινε πρόσφατα στο Ελληνικό.

Επίσης, ο πολιτισμός αποτελεί δημόσιο αγαθό και δικαίωμα για κάθε πολίτη, ακόμη περισσότερο για όσους στερούνται τους οικονομικούς πόρους ή για άλλους λόγους είναι δυσχερής η πρόσβασή τους στα πολιτιστικά αγαθά. Ο πολιτισμός, η κουλτούρα, η τέχνη πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους, ακόμη περισσότερο επειδή μπορούν να διαμορφώσουν συνειδήσεις, να ευαισθητοποιήσουν την κοινωνία, να λειτουργήσουν ως ανάχωμα ενάντια στον ρατσισμό και τον φασισμό, να κάνουν την κοινωνία πιο ανεκτική και ανοιχτή στη διαφορετικότητα. Σ' αυτό το πλαίσιο της σύλληψης του πολιτισμού ως δημόσιου αγαθού και δικαιώματος θα πρέπει να δομείται και κάθε συνέργεια του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα στο χώρο του πολιτισμού.

Ο πολιτισμός αποτελεί πυρηνικό στοιχείο της μνήμης και της ταυτότητας ενός λαού και ταυτοχρόνως το πιο ευαίσθητο όργανο για την ανάδειξη του καινούργιου. Η τεχνολογική επανάσταση, το διαδίκτυο, η ψηφιακή κουλτούρα της εποχής μας μπορούν να αποτελέσουν εξαιρετικά εργαλεία για τη διάσωση της μνήμης αλλά και τη διάχυση του πολιτισμού σε ολόκληρη την κοινωνία.

Χρέος μιας αριστερής κυβέρνησης είναι να στηρίξει τους δημιουργούς με όλους τους τρόπους. Από την εξασφάλιση των εργασιακών τους δικαιωμάτων μέχρι τον εκ βάθρων επανασχεδιασμό της καλλιτεχνικής παιδείας. Από τη στήριξη των νέων δημιουργών ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν μέχρι την υποστήριξη των προσπαθειών τους να βγουν έξω από τα σύνορα της χώρας. Από την εξασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας στους δημόσιους φορείς που εποπτεύονται από το υπουργείο Πολιτισμού μέχρι την αποκέντρωση και την ενίσχυση της πολιτιστικής δημιουργίας στην περιφέρεια.

Στο προηγούμενο διάστημα έγιναν μια σειρά από προσπάθειες εξυγίανσης στο χώρο του πολιτισμού. Από τον διαχειριστικό έλεγχο της ΑΕΠΙ και την παρέμβαση του κράτους μέσω της επιτρόπου ώστε να προστατευτούν τα δικαιώματα των δημιουργών μέχρι την αποκάλυψη ενός θύλακα διαφθοράς μέσα στο ίδιο το υπουργείο, του διαβόητου Ταμείου Αλληλοβοήθειας του ΥΠΠΟ. Αυτές οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν και να φτάσουν στο τέλος εξασφαλίζοντας τη χρηστή λειτουργία και τη διαφανή διοίκηση, αλλά και να επεκταθούν και αλλού. Χρηστή

διοίκηση, διαφάνεια και λογοδοσία είναι απαραίτητο να επιβληθούν σε όλους τους δημόσιους οργανισμούς που εποπτεύονται από το ΥΠΠΟ.

Επίσης στα πρώτα χρόνια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ολοκληρώθηκαν σημαντικά εγχειρήματα που σέρνονταν τα προηγούμενα χρόνια, από το πέρασμα στο Δημόσιο του Μεγάλου Μουσείου μέχρι τη συνένωση σε μια ενιαία πλατφόρμα των μεγάλων μουσείων σύγχρονης τέχνης της Θεσσαλονίκης. Στο άμεσο μέλλον θα πρέπει να εξασφαλιστεί το άνοιγμα του ΕΜΣΤ, αλλά και να θεσμοθετηθούν διαφανείς και αξιοκρατικές διαδικασίες για την κάλυψη των διευθυντικών θέσεων των πολιτιστικών οργανισμών (προκήρυξη θέσεων, εθνικοί ή διεθνείς διαγωνισμοί κτλ.) Θα πρέπει να υποστηριχθούν και να αποτελέσουν στρατηγική επιλογή οι συνέργειες μεταξύ των εποπτευόμενων φορέων έτσι ώστε να εξασφαλίζεται οικονομία κλίμακας αλλά και μεγαλύτερη διάχυση του πολιτιστικού προϊόντος.

10. Η κυβέρνηση της Αριστεράς, ασφαλώς μέσα σε ένα δυσμενές διεθνές πλαίσιο, είναι υποχρεωμένη να κινείται ευέλικτα, αλλά σε κάθε περίπτωση πολυδιάστατα και ανεξάρτητα, διαμορφώνοντας νέους συσχετισμούς και νέες συμμαχίες. Η εξωτερική πολιτική μιας μικρής χώρας, μιας “περικυκλωμένης χώρας”, που αναζητά διεξόδους, θα κινείται αναγκαστικά και με “ανορθόδοξες” συμμαχίες, χωρίς όμως να χάνεται ο βασικός στόχος του πολυδιάστατου ή ο ρόλος και η παρέμβαση του κόμματος στη διεθνή σκηνή. Η γεωγραφική - στρατηγική θέση της χώρας, μας δίνει χώρο και ρόλο, μακριά από άρματα επιρροής, καθώς σε μια τέτοια περίπτωση θα χάναμε το βασικό, στρατηγικό μας πλεονέκτημα.

Η αντίληψη ότι η εξωτερική πολιτική μιας χώρας δεν μπορεί παρά να έχει συνέχεια ανεξάρτητα από την πολιτική δύναμη που έχει την ευθύνη της κυβέρνησης, είναι λαθεμένη. Η ενοποιητική γραμμή δεν είναι κάποιο αφηρημένο «εθνικό συμφέρον», όπως προβάλλει η Νέα Δημοκρατία ή το ΠΑΣΟΚ. Άλλωστε, το τι νοείται ως «εθνικό συμφέρον» αποτελεί προϊόν συζήτησης και πολιτικής άποψης.

Και επειδή το “εθνικό” ως ιδεολόγημα, συγκρούεται ενίοτε με τη διεθνιστική μας αντίληψη, με την υποχρέωσή μας να υπερασπιστούμε λαούς και πολιτικές δυνάμεις που διώκονται, το κόμμα μας, που δεν έχει τις ίδιες δεσμεύσεις, τις ίδιες δυσκολίες με την κυβέρνηση, δεν μπορεί παρά να υπερασπιστεί με όλες του τις δυνάμεις τους φυλακισμένους αγωνιστές και αγωνίστριες του ΗΔΡ στην Τουρκία –χρειάζεται μια μεγάλη πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία αλληλεγγύης-, το λαό της Βενεζουέλας και της Κούβας, που δίνουν μάχη υπερασπιζόμενοι κατακτήσεις χρόνων, τα κοινωνικά κινήματα στις ΗΠΑ, που βγαίνουν στους δρόμους ενάντια στην αντιλαϊκή, φιλοπολεμική, ξενοφοβική και σεξιστική πολιτική της κυβέρνησης Τραμπ, όσες δυνάμεις στην Καταλονία και την Ισπανία παλεύουν για δημοκρατία και ενότητα μέσα από τη διαφορετικότητα, απέναντι στον αυταρχισμό της κυβέρνησης Ραχόι και τον αδιέξοδο εθνικισμό. Ανεξάρτητη και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, από τη σκοπιά της αριστεράς, σημαίνει συνεργασία με όλους τους γείτονές μας, αλλά ταυτόχρονα υπεράσπιση των διωκόμενων, είτε αυτοί είναι οι κούρδοι είτε ασφαλώς η πολύπαθη Παλαιστίνη. Η τελευταία μάλιστα εξέλιξη, με την ανεύθυνη, ανιστόρητη και εν πολλοίς επικίνδυνη αναγνώριση, της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ, από την κυβέρνηση Τραμπ, φανερώνει την πολυπλοκότητα της περιόδου και την ανάγκη διεθνιστικής αλληλεγγύης.

Ανεξάρτητη, πολυδιάστατη και φιλειρηνική πολιτική σημαίνει ενίσχυση των υπαρκτών και ελπιδοφόρων πρωτοβουλιών για λύση του “μακεδονικού”, στη βάση σύνθετης ονομασίας για όλες τις χρήσεις, μακριά από λογικές εθνικισμού απ’ όπου και αν προέρχονται. Οι αδιέξοδες -όπως έχει αποδειχτεί- και εν πολλοίς επικίνδυνες εθνικιστικές λογικές και πρακτικές, τόσο στη χώρα μας όσο και στην ΠΓΔΜ, παγίωσαν για πολλά χρόνια μια αρνητική πραγματικότητα στα Βαλκάνια. Η λύση χρειάζεται να υπολογίζει την ιστορικότητα, τις εύλογες εκατέρωθεν ευαισθησίες, τη διεθνή πραγματικότητα, αλλά και τις σημερινές ανάγκες.

Σήμερα είναι υπερώριμη η ανάγκη για μία σοβαρή εσωκομματική συζήτηση για το Κυπριακό και συνολικά για την εξωτερική πολιτική. Έτσι, τα συλλογικά όργανα του κόμματος οφείλουν να συζητήσουν το θέμα, όπως άλλωστε τονίζει και η απόφαση της Κ.Ε. (28-29 Ιουλίου 2017).

11. Το ακραίο ταξικό ζήτημα της Διαφθοράς και της Διαπλοκής, δεν επιτρέπεται να εξαντλείται στη ρομφαία της κάθαρσης. Είναι πρωτεύουσα, βεβαίως, η ευθύνη μας να ξεκαθαρίσουμε το τοπίο για τα σκάνδαλα του παρελθόντος, όπως και για τη Δικαιοσύνη. Όμως, δε μπορούμε να ξεχνάμε ούτε το «βρόμικο» `89 στην Ελλάδα, ούτε την επιχείρηση «καθαρά χέρια» στην Ιταλία. Το κύριο ζήτημα είναι η δική μας «εξουσία» να αντισταθεί στη διαφθορά και τη διαπλοκή, που απειλεί κάθε κυβέρνηση.

Ασφαλώς, για μας, η διαπλοκή και η διαφθορά είναι φαινόμενα με έντονη την ταξικότητα και έτσι δεν μπορεί να αντιμετωπιστούν με λεκτικούς αφορισμούς ή ηθικού τύπου παραινήσεις. Χρειάζονται δομικές αλλαγές, που να εμποδίζουν, να μην αφήνουν χώρο σε τέτοιου είδους λογικές και πρακτικές.

ΟΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΑΧΕΣ

Ο ΣΥΡΙΖΑ, θα πρέπει να αντιμετωπίσει τη λογική του «κυβερνητικού ρεαλισμού», λογική που αποτυπώνεται αποκλειστικά στις «εφικτές επιλογές» της κυβέρνησης στο πλαίσιο της εγχώριας και διεθνούς συγκυρίας. Οφείλουμε να θέτουμε νέα ζητήματα και να ανοίγουμε μεγάλες μάχες σε ιδεολογικά ζητήματα. Αυτές οι μάχες δίνουν το στίγμα της ταυτότητάς μας, αλλά ταυτόχρονα επηρεάζουν συνειδήσεις, διαμορφώνουν νέες κοινωνικές συμμαχίες.

Θετικά πρόσφατα παραδείγματα είναι η στάση της κυβέρνησης σχετικά με το αντικομμουνιστικό συνέδριο της Εσθονίας και η ψήφιση του σχεδίου νόμου για την ταυτότητα φύλου.

Αρνητικό παράδειγμα, είναι η αμηχανία μπροστά στις απαιτήσεις της ηγεσίας της Εκκλησίας. Στη διάρκεια αυτών των χρόνων, η κυβέρνηση εμφανίζεται διστακτική στο θέμα του χωρισμού κράτους – Εκκλησίας και έχει ανεχτεί από την ηγεσία της Εκκλησίας να παρεμβαίνει ακόμα και στο ποιος θα είναι ο αρμόδιος υπουργός.

Η παρεμβατική και συνάμα αναχρονιστική τακτική του ηγετικού πυρήνα της εκκλησιαστικής ιεραρχίας, προκύπτει και από τη στάση που κρατά στο ζήτημα της ονομασίας της ΠΓΔΜ, πρωτοστατώντας στο εθνικιστικό παραλήρημα. Φάνηκε επίσης και κατά τη διάρκεια της συζήτησης για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου. Στην περίπτωση αυτή, όμως, ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυβέρνηση αγνόησαν τα ακραία συντηρητικά κελεύσματα και προχώρησαν στο αυτονόητο, στη ψήφιση του σχεδίου νόμου.

Η επιμονή, από την πλευρά μας, στο επίπεδο των ιδεών, δεν είναι εμμονή. Είναι η αναγκαία συνθήκη για την αλλαγή των συσχετισμών, για την ηγεμονία. Η ιστορία έχει αποδείξει ότι η υποτίμηση της ιδεολογικής μάχης στο όνομα κάποιου δήθεν πολιτικού ρεαλισμού είναι ο ασφαλής δρόμος προς τη συρρίκνωση, την ενσωμάτωση, την ήττα –η σοσιαλδημοκρατία είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα–, ενώ ταυτόχρονα αφήνει ανοιχτό τον δρόμο για να εμφανιστεί ως αντίπαλο δήθεν «αντισυστημικό» δέος η Ακροδεξιά.

Η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, που είναι αναγκαίο να γίνει και στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, πρέπει να ενταχθεί στη συνολική προσπάθεια κατοχύρωσης των δικαιωμάτων και του κοινωνικού μετασχηματισμού.

ΠΑΜΕ ΚΑΙ ΑΛΛΙΩΣ

Είκοσι μήνες πριν από τις εκλογές, λοιπόν, χρειάζεται μια ειλικρινής αποτίμηση της μέχρι τώρα πορείας. Χρειάζεται να εκτιμήσουμε τι πρέπει να κρατήσουμε, τι πρέπει να εμβραθύνουμε και να διευρύνουμε, τι πρέπει να αλλάξουμε.

Στην ουσία, όμως, χρειάζεται μια επανεκκίνηση, με ουσιαστική, ειλικρινή και βαθιά συζήτηση σε όλο το κόμμα, την κυβέρνηση, την κοινοβουλευτική ομάδα. Μια επανεκκίνηση που θα στηρίζεται στις βασικές μας δεσμεύσεις για ανατροπές και όχι για συντήρηση του φαύλου κύκλου που έχουμε ζήσει για δεκαετίες. Μια επανεκκίνηση που θα λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες στην Ελλάδα και τον κόσμο και θα στηρίζεται στις βασικές προγραμματικές μας αρχές για τις τομές και τις ρήξεις που χρειάζονται.

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει την ιστορική ευθύνη να δείξει πως υπάρχει ένα «αλλιώς», ένας άλλος τρόπος να κάνεις πολιτική και να κυβερνάς.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει αναστοχασμός και ειλικρίνεια, αυτοκριτική και ανάληψη της πολιτικής ευθύνης όπου χρειάζεται.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει στροφή στην κοινωνία και ειδικά στα πιο αδύναμα στρώματά της, με ανοιχτά αυτιά και ταξικά κριτήρια. Σημαίνει αντιμετώπιση των μικρών, καθημερινών προβλημάτων.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει άνοιγμα στη λαϊκή συμμετοχή. Καμία αριστερή κυβέρνηση δεν μπόρεσε να νικήσει αποκομμένη από την κοινωνία, χωρίς ουσιαστική λαϊκή συμμετοχή, με κλειστά και οχυρωμένα υπουργεία, με επιφυλακτική ή φοβική στάση απέναντι στα κινήματα.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει σύγκρουση στο πεδίο των ιδεών και συλλογικές αποφάσεις για τα όρια των όποιων συμβιβασμών.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει ρήξη με το παλιό, απόσταση από την αστική πολιτική, πόλεμο με τις προσωπικές

στρατηγικές και τα φαινόμενα αλαζονείας.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει επιλογή και ενεργοποίηση των κοινωνικών συμμαχών, ενθάρρυνση της κοινωνίας στη συμμετοχή σε ιδεολογικές και πολιτικές συγκρούσεις.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει απόσταση και σύγκρουση με τον εθνικισμό, εξωτερική πολιτική βασισμένη στις αρχές της φιλίας, της ειρήνης, των διπλωματικών λύσεων.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει διεύρυνση των ελευθεριών και των δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει πόλεμο με τη διαπλοκή, τον κιτρινισμό, τον κοινωνικό φασισμό που εκφράζουν ΜΜΕ-όργανα επιχειρηματικών κύκλων.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει οικολογική εγρήγορση και σύγκρουση με τα συμφέροντα που καταστρέφουν το περιβάλλον στο όνομα του κέρδους.

«Πάμε αλλιώς» σημαίνει να αποδεχτούμε τις ήττες που έχουμε υποστεί από έναν πανίσχυρο, αλλά όχι ανίκητο αντίπαλο και ταυτόχρονα, επιμονή στην ανάγκη να σηκωθούμε και να δώσουμε τη μάχη με τα δικά μας όπλα και όχι με τα δικά τους. Είμαστε αποφασισμένοι/ες να νικήσουμε.

“Πάμε αλλιώς” σημαίνει πρώτα απ’ όλα συλλογικότητα...

ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Η συζήτηση για την πολιτική συμμαχιών δεν μπορεί παρά να εκκινεί από τον πολιτικό στόχο που έχει θέσει ο ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από το ιδεολογικό και αξιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται το κόμμα μας. Ασφαλώς πρόκειται για μια εξαιρετικά δύσκολη εξίσωση, καθώς η κυβερνητική ευθύνη σε τόσο δύσκολες συνθήκες, η οικονομική πολιτική που ακολουθεί με το πιστόλι στον κρόταφο, οι συνεχείς εκβιασμοί από την ευρωπαϊκή ελίτ, δυσχεραίνουν την ανάληψη πρωτοβουλιών στο κοινωνικό πεδίο, που αποτελεί εξορισμού, θα λέγαμε, το οξυγόνο για τη ριζοσπαστική αριστερά.

Η ισορροπία σε αυτές τις, εν πολλοίς, ανταγωνιστικές οπτικές, ούτε εύκολη είναι ούτε δεδομένη. Όλο το προηγούμενο διάστημα είδαμε η μία να ακυρώνει την άλλη και να δημιουργείται ένα δυσμενές πλαίσιο στην προσπάθειά μας να απευθυνθούμε στα λαϊκά κοινωνικά στρώματα ή στις υπαρκτές κινηματικές συλλογικότητες, που με τη δράση ή το δημόσιο λόγο τους αμφισβητούν εν μέρει ή συνολικά τον ίδιο το νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό.

Την ίδια στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυβέρνηση κυρίως αντιμετωπίζουν τη δικαιολογημένη αμφισβήτηση των λαϊκών στρωμάτων, ένα άλλο πλέγμα δικτύων πραγματικής εξουσίας, ορατών ή αόρατων, που στην πραγματικότητα αποτελούν τη μόνη, από τα δεξιά, υπαρκτή και υπολογίσιμη αντιπολίτευση, υπονομεύουν κάθε αριστερή και ριζοσπαστική τομή, αξιοποιώντας τα πιο συντηρητικά και φοβικά σύνδρομα της ελληνικής κοινωνίας.

Έτσι, μέσα σε αυτές τις αναγκαστικές αντιφάσεις, μέσα σε αυτό το παράδοξο και ξένο για την Αριστερά πλαίσιο, περιορίζονται οι δυνατότητες συμμαχιών, κυρίως στο πολιτικό πεδίο, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται ο ΣΥΡΙΖΑ ως «ανάδελφο» κόμμα, ως κόμμα χωρίς συμμαχίες ή με συμμαχίες «παρά φύσιν», που αναγκαστικά γέρνουν τη ζυγαριά προς τα δεξιά.

Συνεπώς, όσο εμφανιζόμαστε «συνεπείς» σε μνημονιακές δεσμεύσεις, όσο δεν προχωράμε σε τομές κόντρα στο κυρίαρχο ρεύμα, όσο δεν αντιμετωπίζονται τα καθημερινά προβλήματα, όσο απομακρυνόμαστε από το αφετηριακό μας σημείο, αυτό της καθολικής απελευθέρωσης από τη σκοπιά του σοσιαλισμού, τόσο η υπόθεση των συμμαχιών –πολιτικών ή κοινωνικών– θα δυσχεραίνεται.

Σε αυτή τη φάση υπάρχει ένας σοβαρός κίνδυνος. Να φλερτάρουμε με την ιδέα να δραπετεύσουμε από τη λογική των τάξεων, των κοινωνικών στρωμάτων, των κινηματικών συλλογικοτήτων και να εστιάσουμε το ενδιαφέρον και την προσοχή μας, στις ατομικές παραγοντικές “συμμαχίες” και στην απεύθυνσή μας στο ανώνυμο πλήθος, με βάση ασαφείς διαχωριστικές γραμμές. Ο κίνδυνος αυτός είναι απολύτως ορατός. Άλλωστε, ως ένα βαθμό, δοκιμάστηκε και την προηγούμενη περίοδο, όπου άτομα-προσωπικότητες, «κόσμησαν» τα ψηφιδόελτιά μας χωρίς να προσφέρουν απολύτως τίποτα ή τιμήθηκαν με διάφορες θεσμικές θέσεις, με τα γνωστά αρνητικά αποτελέσματα. Η πρακτική αυτή, η ιδέα αυτή, δεν είναι καινοτόμα, δεν ανακαλύφθηκε από τον ΣΥΡΙΖΑ. Είναι η

μέθοδος, η πρακτική του παλιού πολιτικού συστήματος με μεταγραφές της τελευταίας στιγμής, που το μόνο που μπορούν να εγγυηθούν είναι την αλλοίωση των φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών του χώρου μας. Η άποψη που υποστηρίζει ότι η ένταξή τους είναι αποτέλεσμα της ηγεμονίας του χώρου, εκ του αποτελέσματος, δεν δικαιώθηκε. Αντίθετα, σε αρκετές περιπτώσεις είδαμε η ιδεολογική ηγεμονία να περνάει στην άλλη πλευρά, στην πλευρά των παραγόντων που επέβαλαν με τη συναίνεση της κυβερνητικής ηγεσίας, σε ορισμένες περιπτώσεις, την πολιτική τους.

Βέβαια, δεν υπάρχει πολιτική χωρίς λάθη, και τα λάθη πολλές φορές είναι αυτά που διδάσκουν. Όμως, η όποια αυτοκριτική για «λάθος επιλογές προσώπων» δεν έχει καμία αξία αν αυτή η πρακτική επαναλαμβάνεται. Ασφαλής ασπίδα απέναντι σε τέτοιου είδους λάθη είναι η περιφρούρηση και η εμπιστοσύνη στις συλλογικές διαδικασίες. Να ενισχύσουμε το “εμείς”, να απομακρυνθούμε από το “εγώ”...

Το άγχος να είμαστε με τους νικητές σε εκλογικές μάχες μαζικών χώρων, η αίσθηση του «ανάδελφου» κόμματος, οδηγεί ενίοτε σε κατασκευές ψευδεπίγραφων και απολίτικων διαχωριστικών γραμμών και παράδοση των ηνίων σε αμφιλεγόμενα πρόσωπα, που στην ουσία εκπροσωπούν τον εαυτό τους ή συμφέροντα που ουδεμία σχέση έχουν με αυτά των λαϊκών στρωμάτων ή με τις επιδιώξεις και τα οράματα ριζοσπαστικοποιημένων τμημάτων της κοινωνίας. Η ιδεολογική κατασκευή «όλοι οι καλοί χωράνε, όλοι εκτός από τους φασίστες και τα λαμόγια» εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους, ιδιαίτερα μπροστά στις αυτοδιοικητικές εκλογές, καθώς σπρώχνει συνεχώς τον ΣΥΡΙΖΑ σε ένα ιδεολογικά και πολιτικά ξένο γήπεδο με δεδομένο το αποτέλεσμα. Οι αυτοδιοικητικές εκλογές μας δίνουν μια μεγάλη δυνατότητα να συναντηθούμε με υπαρκτές τοπικές και κινηματικές δυνάμεις στη βάση ενός εναλλακτικού ριζοσπαστικού προγράμματος.

Στην κοινωνία υπάρχουν και λειτουργούν πολλαπλές διαχωριστικές γραμμές και ουδείς μπορεί να τις παρακάμψει, να συμπεριφερθεί δήθεν ουδέτερα ή υπεράνω. Σε μια τέτοια περίπτωση, το μόνο που θα καταφέρει είναι να δώσει νέα όπλα στον ιδεολογικό αντίπαλο.

Είναι σαφές ότι σε αυτή την πορεία θα υπάρχουν αντιφάσεις και συγκρούσεις ανάμεσα στο επιθυμητό και το αναγκαστικό. Το γνωρίζουμε και κινούμαστε σε αυτό το πλαίσιο, σε αυτό το τεταμένο σχοινί. Το “αναγκαστικό”, ωστόσο, δεν μπορεί να είναι άλλοθι για όλες τις υποχωρήσεις ή ακόμα περισσότερο το “αναγκαστικό” δεν μπορεί να γίνεται άποψη και γραμμή, δεν μπορεί να υιοθετείται. Υπάρχουν κρίσιμα ζητήματα που ο ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να είναι ανυποχώρητος. Δεν μπορεί να είσαι και με τους κατοίκους στις Σκουριές και να προσπαθείς να εξευμενίσεις την πολυεθνική, που εκβιάζει και απειλεί. Δεν μπορεί να υπερασπίζεσαι το περιβάλλον και ταυτόχρονα να παίρνεις αντιοικολογικά μέτρα ή να μην παίρνεις καθόλου μέτρα. Δεν μπορεί να υπερασπίζεσαι το δημόσιο χώρο και την ίδια στιγμή να τον αφήνεις εκτεθειμένο σε αντιοικολογικές παρανομίες και νεοφιλελεύθερες εμμονές. Δεν μπορεί να είσαι υπέρ του διαχωρισμού κράτους - Εκκλησίας και η εκκλησιαστική ιεραρχία να παρεμβαίνει ανενόχλητη στην πολιτική. Δεν μπορεί να υπερασπίζεσαι τα ανθρώπινα δικαιώματα και να κατασκευάζεις κέντρα κράτησης για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Δεν μπορεί να υπερασπίζεσαι την αρχή μιας πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής και να συμπεριφέρεσαι, ενίοτε, κουραστικά μονοδιάστατα. Δεν μπορεί να μιλάς στο όνομα της ειρήνης και να εμπλέκεσαι, έστω και με έμμεσο τρόπο σε πολεμικές συρράξεις, όπως στην περίπτωση της Υεμένης. Δεν μπορεί να είσαι αντιμιλιταριστής, να θέλεις να εφαρμόσεις νέα παιδαγωγικά συστήματα και την ίδια στιγμή να διατηρείς τον απαρχαιωμένο θεσμό των μαθητικών παρελάσεων.

Είναι σαφές, λοιπόν, ότι με βάση την πολιτική σου, την κοινωνική και ταξική σου μεροληψία, τις αντιστάσεις και τις εύλογες ανυπακοές, τις ριζοσπαστικές τομές που είναι αναγκαίες, την απόλυτη ειλικρίνεια στο δημόσιο λόγο σου χωρίς επικοινωνιακές κορώνες, έχεις τη δυνατότητα να οικοδομήσεις μια κοινωνική συμμαχία, που θα υπερβαίνει και θα συγκρούεται τόσο με το παρελθόν, που μας οδήγησε μέχρι εδώ, όσο και με τη συντηρητική λαίλαπα, που ταλανίζει την ελληνική κοινωνία δεκαετίες τώρα.

Υπό αυτή την έννοια, η ανάγκη ενός άλλου δημόσιου λόγου από την πλευρά της κυβέρνησης, αλλά και του κόμματος, η παραδοχή από την πλευρά μας των τεράστιων δυσκολιών, η αυτοκριτική και ο αναστοχασμός, η επιστροφή της ιδιοκτησίας των μνημονιακών πολιτικών, η άρνησή μας να συμβιβαστούμε εκεί που δεν χρειάζεται να συμβιβαστούμε, η αναγκαία αριστερή στροφή, οι ρωγμές στο σύστημα και οι αναγκαίες τομές, η σύγκρουση με την ορατή και αόρατη εξουσία, η ενθάρρυνση στην ενεργοποίηση των φτωχότερων και μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων και των κοινωνικών κινημάτων, ακόμα και αν αυτή αμφισβητεί πλευρές της κυβερνητικής πολιτικής, είναι αναγκαίες συνθήκες για την πολιτική των συμμαχών στο κοινωνικό πεδίο.

Η διαχωριστική γραμμή νεοφιλελεύθεροι - αντινεοφιλελεύθεροι, είναι πράγματι υπαρκτή. Εντούτοις, αν μείνει μόνη της, αν δεν συναντηθεί με τις διαχωριστικές γραμμές που διαμορφώνουν μια άλλη συνείδηση, πιο καθολική, πιο απελευθερωτική, δεν πρόκειται να υπάρξει ρεύμα υπέρ της Αριστεράς και του ΣΥΡΙΖΑ. Αντίθετα, θα πληθαίνουν τα ερωτηματικά και οι συγχύσεις στο κοινωνικό σώμα. Θα καλλιεργείται και θα ενισχύεται η επικοινωνιακή μέθοδος του αντιπάλου, το δίπολο ψεύτες – ειλικρινείς, σοβαροί – μη σοβαροί, ικανοί – ανίκανοι. Στην περίπτωση, λοιπόν, που δεν ανοίξουμε τη βεντάλια των πολλαπλών διαχωριστικών γραμμών, θα απομακρυνόμαστε από το πεδίο των κοινωνικών τάξεων και των υπαρκτών διλημάτων, εξυπηρετώντας σαφώς το πολιτικό σχέδιο του αντιπάλου, που επιδιώκει να παίξει σε ένα δήθεν απολίτικο γήπεδο ή καλλιεργεί την αίσθηση ότι όλοι βράζουν στο ίδιο καζάνι.

Συνεπώς, υπάρχει ανάγκη να δούμε όλες τις επιμέρους διαιρετικές τομές και να τις εντάξουμε σε μια συνολική, που θα βαθαίνει την αντίθεση, τη διαφορά με το αστικό μπλοκ.

Η διαχωριστική γραμμή, που έχει τη δυνατότητα, έστω και περιορισμένα, να περιγράψει με ένα πιο συνολικό τρόπο τα αντίπαλα και ανταγωνιστικά πολιτικά σχέδια είναι αυτή μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς σε όλες τις εκφάνσεις της. Στην παρούσα φάση αριστερά σημαίνει “κοινωνικό κράτος” και όχι ασυδοσία των αγορών, αριστερά σημαίνει μάχη κατά του νεοφιλελεύθερου μοντέλου, αριστερά σημαίνει αγώνας ενάντια στην πλατφόρμα και τον επεκτατισμό των μνημονίων και της επιτήρησης, αριστερά σημαίνει υπεράσπιση της εργασίας, των δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού, της ειρήνης. Συνεπώς η μάχη την επόμενη περίοδο θα είναι ανάμεσα στον ΣΥΡΙΖΑ και τη ΝΔ, χωρίς να υποτιμούμε τις άλλες φωνές, τις άλλες πολιτικές δυνάμεις, κυρίως αυτές που ανήκουν στο χώρο της αριστεράς.

Η Νέα Δημοκρατία, ως ο βασικός εκφραστής του αστισμού, της εγχώριας έκφρασης της μνημονιακής πολιτικής και της λιτότητας, των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων, του αυταρχισμού και της ξενοφοβίας, δεν διστάζει να σηκώσει την παντιέρα της ιδεολογικής (αντ)επίθεσης. Το είδαμε στη δημόσια συζήτηση για το δικαίωμα στην απεργία, για το σύμφωνο συμβίωσης και για τα ομόφυλα ζευγάρια, στο νόμο για τις φυλακές που τόσο πολεμήθηκε και συκοφαντήθηκε, την ιθαγένεια, την πολιτική που άσκησε την πρώτη μεγάλη περίοδο ο ΣΥΡΙΖΑ για το προσφυγικό, αλλά και στη συζήτηση για το σχέδιο νόμου για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου. Εκεί, οι διαχωριστικές γραμμές έγιναν ευδιάκριτες, σαφείς, και το κέρδος του ΣΥΡΙΖΑ εντός του κοινωνικού σώματος ήταν μεγάλο. Με αφορμή αυτές τις τομές, συγκροτήθηκαν πρωτόγνωρες συμμαχίες. Έχει, πλέον, αποδειχθεί ότι όσες φορές η Αριστερά έδωσε με συνέπεια, επιμονή και σύνεση την ιδεολογική μάχη, κέρδισε, δημιούργησε συμμαχίες. Το βλέπουμε, άλλωστε και στην πολιτική που ασκείται για την προστασία των εργαζομένων από τις αυθαιρέσεις των εργοδοτών, την κάλυψη των ανασφάλιστων, το δίκτυο προστασίας των πλέον ευάλωτων. Το διακρίνουμε, επίσης, από την πολιτική των ανοιχτών θυρών, από τον διάλογο, τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς φορείς που επιλέγουν ορισμένα υπουργεία. Είναι ένα άλλο μοντέλο διακυβέρνησης απολύτως συμβατό με τις διακηρύξεις και τις αρχές μας, που αναδεικνύει ακόμα περισσότερο τη γύμνια, τη στρεβλή αντιμετώπιση, την απουσία οποιουδήποτε διαλόγου, ορισμένων άλλων υπουργείων, που συμπεριφέρονται με εξουσιαστικό και ιδιοκτησιακό τρόπο έναντι της κοινωνίας, αλλά και τους ίδιου του κόμματος.

Η πολιτική των συμμαχιών μας έχει άμεση σχέση με το πολιτικό μας σχέδιο και τις πρωτοβουλίες που παίρνουμε ή είναι αναγκαίο να πάρουμε το επόμενο διάστημα. Σε αυτή την πορεία, αξιοποιώντας την εμπειρία των τριών χρόνων διακυβέρνησης, και για να αποφύγουμε ορισμένα λάθη, οφείλουμε να θυμόμαστε κάποιους βασικούς κανόνες:

α) Οι πολιτικές συμμαχίες δεν μπορούν να ξεπερνούν τη διαχωριστική γραμμή Αριστερά – Δεξιά. Η υποχρεωτική και σε ορισμένες περιπτώσεις οδυνηρή συμμαχία με τους ΑΝ.ΕΛΛ. -και όσο αυτή θα διαρκέσει- δεν μπορεί να αποτελεί άλλοθι, για υπαναχωρήσεις σε κρίσιμα για τη φυσιογνωμία μας ζητήματα. Σε κάθε περίπτωση, σήμερα πρέπει να αξιολογηθεί αυτή η συγκυβέρνηση που πολλές φορές μετατρέπεται σε ομηρία από ένα πλήρως υπουργοποιημένο κόμμα που πιέζει για να μπλοκάρει σωρεία ριζοσπαστικών /θετικών μέτρων ή για να υιοθετηθούν συντηρητικές επιλογές.

β) Οι πολιτικές συμμαχίες, ειδικά στις σημερινές συνθήκες, απέχουν πολύ από παλαιότερες λογικές και δεδομένα. Οι υποτιθέμενοι όμοροι χώροι, με βάση την πολιτική γεωγραφία, δεν υφίστανται από τη στιγμή που η Δημοκρατική Συμπαράταξη και το Κίνημα Αλλαγής κινούνται στον αστερισμό του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού και φλερτάρουν αποκάλυπτα σε πολιτικό επίπεδο με τη ΝΔ. Η εκλογική αναμέτρηση για την ανάδειξη αρχηγού της κεντροαριστεράς, πριν καν υπάρξει ο νέος φορέας, αναδεικνύει ανάμεσα σε άλλα τη γύμνια πολιτικής

πρότασης και την τεράστια απόσταση, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, από τη συλλογική και δημοκρατική κουλτούρα της ριζοσπαστικής αριστεράς.

γ) Αν, λοιπόν, η επιλογή μας είναι να δώσουμε τη μάχη στο επίπεδο της διαχωριστικής γραμμής Αριστερά-Δεξιά, στο επίπεδο δηλαδή της ανάγκης του κοινωνικού μετασχηματισμού, υπέρ των λαϊκών τάξεων, των αδύναμων κοινωνικών στρωμάτων, των φτωχών, η ενίσχυση της πάλης μας σε επίπεδο ιδεών και αξιών είναι αυτονόητη. Η αναγκαία αριστερή στροφή, ο σχεδιασμός για την επιστροφή στον δρόμο και τα κινήματα, που εν πολλοίς έχει εγκαταλειφθεί, οι νομοθετικές πρωτοβουλίες – τομές, που θα παιδαγωγούν και θα διαμορφώνουν συνειδήσεις, που θα ριζοσπαστικοποιούν ευρύτερα κοινωνικά στρώματα και ομάδες πολιτών, είναι ο δρόμος για τη συγκρότηση έστω και με δυσκολίες, έστω και βασιανιστικά, στέρεων και σε βάθος συμμαχιών, που θα ακυρώνουν στην πράξη δεξιόστrofες «παρά φύσιν» συμπτώσεις.

δ) Αναμφίβολα η υπόθεση των συμμαχιών έχει τεράστιες δυσκολίες και αφορούν, ασφαλώς, και την πολιτική συμμαχιών σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Μια μικρή χώρα, μια αριστερή κυβέρνηση, που είναι περικυκλωμένη από τον παγκοσμιοποιημένο νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό, που πιέζεται πανταχόθεν από τα μνημόνια και τη λογική τους, μεταθέτει κατά κάποιο τρόπο, εύλογα, το πρόβλημα στο ευρύ πεδίο, κυρίως της Ευρώπης. Το μέλλον της Ελλάδας, άλλωστε, εξαρτάται από το μέλλον της ίδιας της Ευρώπης. Αν αυτή δεν αλλάξει από τα θεμέλια της, αν συνεχίσει η σοσιαλδημοκρατία να συμπράττει σε κυβερνητικά σχήματα με τη δεξιά, αν το κλίμα της ανατροπής δεν αγγίξει και άλλες χώρες στον Νότο και τον Βορρά, αν δεν αναπτυχθούν ριζοσπαστικά αντικαπιταλιστικά κινήματα, το εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ θα συναντά ολοένα και μεγαλύτερες δυσκολίες.

Οι πολιτικοί συσχετισμοί είναι σαφώς αρνητικοί. Παρά τα σκιρτήματα αμφισβήτησης, παρά τις υπαρκτές και ελπιδοφόρες ρωγμές, παρά τις επιμέρους επιτυχίες αριστερών δυνάμεων, ο ακραίος νεοφιλελευθερισμός παραμένει κυρίαρχος. Η άνοδος, μάλιστα, ακροδεξιών και φασιστικών κομμάτων, ως δήθεν αντίπαλο δέος στο κυρίαρχο στρατόπεδο, δημιουργεί περαιτέρω εμπόδια στην επιδίωξή μας να σπάσουμε τον φαύλο κύκλο της λιτότητας και του αυταρχισμού.

Απάντηση σε αυτή τη σκληρή πραγματικότητα δεν είναι η συνάντηση της Αριστεράς με τη σοσιαλδημοκρατία εν γένει. Η τελευταία, ως μην το ξεχνάμε, βαρύνεται με τη νεοφιλελεύθερη πορεία της Ευρώπης, με την ξενόφοβη πρακτική της, με το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει η γηραιά ήπειρος. Η στρατηγική σύγκλιση με την ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία, είναι αδύνατον να την αφορά στο σύνολό της, αλλά αποκλειστικά τις δυνάμεις αυτές που στρέφονται φερέγγυα προς τα αριστερά, όπως για παράδειγμα το Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας. Το ΚΕΑ, οι διάσπαρτες αριστερές αντικαπιταλιστικές δυνάμεις και κινήματα, τα ριζοσπαστικά οικολογικά και πράσινα κόμματα, οι αριστερές πτέρυγες σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων ή τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα που έχουν κάνει αριστερή στροφή και κόβουν τις γέφυρες με τη ευρωδεξιά και το νεοφιλελευθερισμό, είναι αυτές οι δυνάμεις που μπορούν να πάρουν μέρος σε ένα φόρουμ διαλόγου και κοινής δράσης. Σε κάθε περίπτωση, η συζήτηση για τη σοσιαλδημοκρατία δεν μπορεί να στηρίζεται στο ξαναγράψιμο της ιστορίας και στο ξέπλυμα των τεράστιων ευθυνών της.

Κυβέρνηση, Κόμμα, Κοινοβουλευτική Ομάδα

Α.Η ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση αποτελεί μια κορυφαία στιγμή στη συνεχή πορεία μιας σειράς αγώνων που δόθηκαν επί πολλά χρόνια από χιλιάδες ανθρώπους. Αυτή την ιστορία οφείλει σε έναν βαθμό να την αντικατοπτρίζει, τόσο στην πολιτική που ασκεί όσο και στη λειτουργία της και στις σχέσεις που αναπτύσσει με το κόμμα.

Η κυβέρνηση, για να πετύχει, για να στείλει πολλαπλά μηνύματα και να παιδαγωγήσει, θα χρειαστεί να έρθει σε σύγκρουση με λογικές και πρακτικές άβατων, φέουδων και τιμαρίων, με προσωπικές στρατηγικές, φιλίες και προσωπικές δεσμεύσεις. Για κάθε απόφαση κάθε υπουργού ή υφυπουργού υπόλογη είναι, όχι μόνο ολόκληρη η κυβέρνηση ή το κόμμα, όχι μόνο ο κάθε βουλευτής και βουλευτριά, αλλά και το κάθε μέλος του κόμματος και της Νεολαίας στη γειτονιά του ή στον χώρο εργασίας του.

Άρα, κάθε απόφαση της κυβέρνησης οφείλει να είναι συλλογική και σε άμεση σύνδεση με το κόμμα και την Κ.Ο. «Είναι σημαντικό να πορευόμαστε με βάση το ότι οι ρήξεις και οι συμβιβασμοί που θα επιλέξουμε, θα είναι προϊόν Συλλογικής απόφασης και όχι επιμέρους και ευκαιριακών σχεδιασμών».

Η μέχρι τώρα εμπειρία δεν είναι ενθαρρυντική και ασφαλώς, δεν είναι μόνο θέμα επικοινωνιακής τακτικής, αφορά την ουσία της πολιτικής, τον τρόπο που η αριστερά θέλει να πολιτεύεται. Το ζήτημα αφορά το μοντέλο διακυβέρνησης, τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, την ανάγκη δημόσιας λογοδοσίας. Συνεπώς, η προβληματική λειτουργία, που είναι διακριτή σε ορισμένες περιπτώσεις (αυτονόμηση, προσωπικές στρατηγικές, άρνηση ορισμένων υπουργών να επικοινωνήσουν με το κόμμα, ακόμα και με την ΠΓ κ.λπ.) θα πρέπει να θεωρηθεί, αν όχι συνειδητή επιλογή, τουλάχιστον σοβαρή αδυναμία της ηγεσίας του κόμματος και της κυβέρνησης.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι αδιαπραγμάτευτες οι συλλογικές μας θέσεις για τους κανόνες συμπεριφοράς των στελεχών, κομματικών, κυβερνητικών, κρατικών. Ο δικός μας ρόλος είναι να μην επιτρέψουμε τη μετατροπή του ΣΥΡΙΖΑ, ενδεχομένως χωρίς να το καταλάβουμε, σε κόμμα χειροκροτητών της κυβερνητικής πολιτικής, σε κόμμα αρχηγικό, σε κόμμα παραγόντων, γιατί η διαφθορά και η διαπλοκή, αναπτύσσονται από τη στιγμή που χάνεται ή αποδυναμώνεται η συλλογικότητα και αρχίζει το εγώ.

Ο παραγοντισμός χτυπάει περισσότερο σε μεσαία αξιώματα και αρμοδιότητες. Είναι πιο επικίνδυνος, γιατί αναπτύσσεται σε περιβάλλον περιορισμένης ορατότητας. Συνεπώς, ο ρόλος της Επιτροπής Δεοντολογίας, που έχει συσταθεί στο κόμμα, είναι σημαντικός. Η περιφρούρηση των συλλογικών μας λειτουργιών και η διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, είναι ασφαλώς κλειδιά για την αντιμετώπιση τέτοιου είδους ξένων προς εμάς φαινομένων.

Η θεσμική δημιουργία και η λειτουργία ενός ισχυρού συντονιστικού/αποφασιστικού κέντρου, που θα περιφρουρεί τις συλλογικές αποφάσεις των οργάνων, είναι κεντρικός στόχος. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη η ανασυγκρότηση του κόμματος, η καλύτερη δυνατή λειτουργία της κοινοβουλευτικής ομάδας με ουσιαστικές συνεδριάσεις και συνεχή επαφή με το κόμμα, τη Νεολαία και την κυβέρνηση.

Η φράση «το κόμμα αποτελεί την αριστερή συνείδηση της κυβέρνησης» έχει ασφαλώς μια θετική αύρα, αλλά ταυτόχρονα κρύβει και παγίδες. Θα λέγαμε ότι έχει μια διπλή ανάγνωση. Η θετική πλευρά έγκειται στην αναγνώριση του ρόλου του κόμματος, που ασφαλώς πρέπει να κινείται με αυτονομία σύμφωνα με τις συλλογικές του αποφάσεις και η παγίδα να αποκοπεί η κυβέρνηση από το κόμμα, να έχουμε δηλαδή δύο ξεχωριστούς οργανισμούς, που ο καθένας θα κινείται παράλληλα και αντιθετικά. Τον κίνδυνο αυτό πρέπει να τον αποφύγουμε.

Η κυβέρνηση, σε συνθήκες κοινωνικού πολέμου, πρέπει να είναι σε ανοιχτή και συνεχή επαφή και διάλογο με το κόμμα και πρώτιστα με την ίδια την κοινωνία.

Συνολικά και συλλογικά, το κόμμα (οι επιτελικές του διαδικασίες και τα Όργανα, αλλά και πολύ περισσότερο οι Οργανώσεις του), είναι απροετοίμαστο για μια πλήρη στάθμιση των δεδομένων και πολύ περισσότερο, απροετοίμαστο, για τη χάραξη μιας σαφούς κατεύθυνσης του αναγκαίου «οδικού χάρτη» για τη συνέχεια, εν όψει της νέας κρίσιμης περιόδου. Αν κάτι χρειάζεται σήμερα να πούμε για το κόμμα μας είναι να βγει από το λήθαργο, που ως ένα βαθμό έχει επιβληθεί από ένα ιδιότυπο κυβερνητισμό. Άλλωστε, δεν υπάρχει κυβέρνηση της αριστεράς χωρίς ισχυρό κόμμα. Κόμμα που το μέλος του θα είναι ενεργό, που θα συμβάλει στις επεξεργασίες, στις αποφάσεις.

Η νεοφιλελεύθερη αντεπίθεση εκδηλώνεται πολλές φορές με τη μορφή της μεταπολιτικής, με την αποθέωση του τεχνοκρατισμού και του οικονομισμού. Όλα αυτά συγκροτούν όψεις ενός ιδιότυπου λαϊκισμού. Στόχος είναι η περαιτέρω απονομιμοποίηση της κομματικής ένταξης και όλων των συλλογικών μορφών δράσης. Στόχος στο βάθος η δημοκρατία, η κατεχοχόν μεροληπτική μορφή οργάνωσης της κοινωνικής συναίνεσης από τα κάτω προς τα πάνω. Συνεπώς, η ύπαρξη ενός κόμματος με δημοκρατία, συμμετοχή, αποτελεσματικότητα, είναι στον αντίποδα αυτής της πολιτικής, έρχεται να δώσει μια κορυφαία μάχη απέναντι στο κυρίαρχο, τόσο στο ιδεολογικό όσο και στο πολιτικό πεδίο.

Η ανάληψη της κυβέρνησης από τον ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί μια ιστορική επιστροφή για την Αριστερά στην χώρα μας αλλά και στην Ευρώπη. Είναι σαφές πως το όριο, οι σχέσεις, αλλά και τα καθήκοντα εκ των πραγμάτων δημιουργούν ένα πεδίο έντασης μεταξύ των δύο αυτών μορφών, της κυβέρνησης και του κόμματος. Θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι οι εμπειρίες, τα προβλήματα αλλά και οι λύσεις που δίνονται σε σχέση με τον τρόπο που αυτές οι δύο μορφές αλληλοσυνδέονται και επικοινωνούν, αποτελεί μια μεγάλη πολιτική παρακαταθήκη για το παγκόσμιο αριστερό κίνημα. Η δυνατότητα του σήμερα να μπορέσει ο ΣΥΡΙΖΑ να κάνει πολιτικές υπερβάσεις, αλλά και να μπορέσει να συνθέσει μια άλλη σχέση μεταξύ της κοινωνία και της σφαίρας της πολιτικής αποτελεί διακύβευμα καθοριστικό για την προοπτική της αριστεράς και των κινημάτων. Θα είναι μια μεγάλη νίκη της πολιτικής απέναντι στην

αντιπολιτική. Μια νίκη της ταξικής ανάγνωσης της κοινωνίας έναντι του λαϊκισμού. Η ενότητα κόμματος και κυβέρνησης σε μια κοινή ευθύνη μπορεί να υπάρξει ως ενότητα μόνο μέσα από την αυτονομία τους στη θέση της κοινωνικής πραγματικότητας. Και αυτό γιατί η κουβέντα περί του κόμματος έχει πολύ διαφορετικό ορίζοντα. Και αυτός είναι οι μεγάλες αλλαγές η προοπτική της κοινωνικής χειραφέτησης, ο σοσιαλισμός με δημοκρατία και ελευθερία. Το τι κόμμα θέλουμε δεν μπορεί παρά να είναι η απάντηση του γιατί θέλουμε το κόμμα σήμερα. Δεν θέλουμε ένα κόμμα “εργοστάσιο” που θα τεμαχίζει την πολιτική του λειτουργία. Θέλουμε ένα κόμμα συλλογικό διανοούμενο, κοινωνικά δραστήριο, που θα μας δικτυώνει με το κοινωνικό σώμα. Ένα κόμμα μαζικό, πλουραλιστικό, ριζοσπαστικό με δημοκρατική λειτουργία, με ταξικό προσανατολισμό, σταθερά προσηλωμένο στην λογική των πολιτικών και κοινωνικών μετώπων. Ανάγκη, λοιπόν, να βαδίσουμε προς ένα μαζικό, δημοκρατικό κόμμα, με διακριτό, αλλά και συμπληρωματικό ρόλο απέναντι στην κυβέρνηση, με το δικό του ειδικό βάρος στη διαμόρφωση των πραγμάτων. Ένα κόμμα που στηρίζει τη κυβέρνηση, τη γειώνει κοινωνικά, αλλά και αποτελεί τη συνείδησή της.

Τόσο η αδρανοποίηση των εκλεγμένων οργάνων –ενδεικτικό είναι ότι η ΚΕ είχε να συνεδριάσει έξι ολόκληρους μήνες- και η ενίσχυση εξωθεσμικών κέντρων αποφάσεων, όσο και ο παραγοντισμός και η πολυγλωσσία, έχουν πλήξει τη δημοκρατία κι έφθειραν την κοινωνική μας διεισδυτικότητα. Η δημοκρατική λειτουργία εξασφαλίζει την οργανωτική ανάπτυξη των δυνάμεων μας στην κοινωνία σε άμεση αλληλεπίδραση με αυτήν.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η πολιτική μας λειτουργία και κουβέντα τόσο στις ΝΕ όσο και στις ΟΜ είναι αρκετά υποβαθμισμένη. Σε πολύ μεγάλο βαθμό οι Ο.Μ λειτουργούν διαχειριστικά στην καθημερινότητα της κομματικής δουλειάς. Εννοώντας πολιτική δουλειά αναφερόμαστε στην έλλειψη πολιτικής εξειδίκευσης των αποφάσεων του κόμματος, της πολιτικής επιχειρηματολογίας, τεκμηρίωση της κυβερνητικής πολιτικής, συζήτησης στην συγκυρία. Αποτέλεσμα είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό να έχει αποκοινωνικοποιηθεί η δράση μας. Τα διάφορα επίπεδα κομματικής λειτουργίας παραμένουν ασύνδετα μεταξύ τους, με αποτέλεσμα την ελλιπή επικοινωνία. Η επικοινωνία μεταξύ μελών, ΝΕ και ΚΕ σε πολλές περιπτώσεις είναι προβληματική.

Πολύ συχνά στις συνεδριάσεις σφοί/ισσες θέτουν το εύλογο ερώτημα προς τους εισηγητές: «Πού πάνε αυτά που λέμε;». Η αλήθεια είναι ότι κάθε φορά αυτό επαφίεται στο κάθε εισηγητή, μέλος της ΚΕ. Αυτή η μόνιμη επικοινωνία πρέπει να χτιστεί με την συνεργασία και την ευθύνη ΟΜ, ΝΕ, Οργανωτικού Γραφείου και της Γραμματείας του, ΚΕ και ΠΓ. Αποτέλεσμα είναι να καταγράφεται μια αίσθηση ματαιώσης της συμμετοχής στις συνελεύσεις λόγω της διάχυτης αίσθησης ότι οι απόψεις και οι προτάσεις που κατατίθενται από τους συντρόφους και τις συντρόφισσες δεν φθάνουν ποτέ στην Κεντρική Επιτροπή και στην Πολιτική Γραμματεία του ΣΥΡΙΖΑ. Ιδιαίτερα τώρα που έχουμε την κυβερνητική ευθύνη η αίσθηση αυτή συμπεριλαμβάνει και τα υπουργικά επιτελεία.

Ανάλογη εικόνα εισπράττεται από τα μέλη και για τη λειτουργία των τμημάτων της Κ.Ε. Τα τμήματα πρέπει να είναι η φωνή του κόμματος και της κοινωνίας προς την Κεντρική Επιτροπή και την κυβέρνηση. Το κόμμα και τα όργανά του πρέπει να αποκτήσουν καθοριστικό ρόλο για τη διαμόρφωση του πλαισίου της κυβερνητικής πολιτικής σε κάθε πτυχή της. Τα τμήματα θα πρέπει να μπορούν να παράξουν πολιτική. Έτσι θα μπορέσουν να στηρίζουν αποτελεσματικά την κυβέρνηση, να την τροφοδοτούν με τα αιτήματα της κοινωνίας, να την κρίνουν και να διορθώνουν, ως «αριστερή συνείδηση», λάθη και αστοχίες». Την ίδια στιγμή είναι «εκ των ων ουκ άνευ» αναγκαία η επαναθεμελίωση των σχέσεων των τμημάτων με το κάθε υπουργείο και τις αντίστοιχες ΕΠΕΚΕ στη βάση μιας μόνιμης και σταθερής αλληλεπίδρασης και ενημέρωσης με στόχους: α) την καλύτερη επεξεργασία εξειδικευμένων θέσεων και πολιτικών στην κατεύθυνση των γενικών κομματικών αποφάσεων, και β) τον συντονισμό στη δράση τους.

Η λειτουργία του ενιαίου πολιτικού κέντρου δεν έχει τακτική μορφή. Η ΠΓ είτε με την μορφή του Πολιτικού Συμβουλίου είτε με αυτή του Εκτελεστικού και ακόμα περισσότερο ως ενιαίο όργανο, δεν έχει τακτική λειτουργία. Δεν είναι τόσο η έλλειψη συνεδριάσεων όσο η λειτουργία του και η αποτελεσματικότητά του. Εξαντλούνται περισσότερο σε ένα πολιτικό brainstorming παρά ως ένα όργανο που δημιουργεί προσωπικές και συλλογικές ευθύνες και έχει αποφασιστική μορφή. Ενδεικτικό είναι ότι η Κεντρική Επιτροπή λειτουργεί χωρίς να έχει καταλείψει χρεώσεις και χωρίς να έχει επικυρώσει τις ελάχιστες που υπάρχουν και λειτουργούν αποκομμένες από την ΚΕ. Η εικόνα αυτή πρέπει να αλλάξει μέσα από μια συνολική συζήτηση που θα αναπτυχθεί από την ΚΕ. Πράγμα που είναι απαραίτητο για ανάπτυξη της πολιτικής δράσης του κόμματος το επόμενο διάστημα. Στην ουσία τα όργανα έχουν πολιτικά αποδυναμωθεί και παρά τη σαφή απόφαση του 2^{ου} συνεδρίου το κέντρο βάρους είναι σαφώς στο κυβερνητικό επιτελείο.

Από εδώ και μπρος χρειάζεται ενιαία πορεία και ομόθυμος αγώνας. Ωστόσο, οι δημοκρατικές διαδικασίες είναι προϋπόθεση της πειθαρχίας στο όποιο συλλογικό σχέδιο.

Ιδιαίτερη κριτική ασκείται πολλές φορές από το κόμμα για τις δημόσιες τοποθετήσεις κυβερνητικών και κομματικών στελεχών, που απαξιώνουν κάθε αναφορά στις αξίες και τα ήθη της Αριστεράς. Φαινόμενα αλαζονείας στο δημόσιο λόγο είναι υπαρκτά και πρέπει να ξεπεραστούν.

Ωστόσο, είναι αναγκαία η αυτοκριτική μας, ως προς την αξιολόγηση των πρωτοβουλιών του προηγούμενου διαστήματος, το συνέδριο και όσα συνέβησαν εκεί, τη δημιουργία των οργάνων, την εκλογή των στελεχών. Για το πόσο αγωνιστήκαμε για ένα καλύτερο κόμμα, μια καλύτερη Κ.Ο., μια καλύτερη λειτουργία της κυβέρνησης.

Το επικείμενο καταστατικό συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ, από αυτή την άποψη, είναι σημαντικό, καθώς δεν πρόκειται για διαδικασία οργανωτικής τακτοποίησης, αλλά για μια βαθιά πολιτική διεργασία, που έρχεται να απαντήσει σε υπαρκτά προβλήματα του κόμματος.

Η Αριστερά στη νεοφιλελεύθερη Ευρώπη

Η ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση θέτει σε νέο πλαίσιο ένα μείζον θέμα – το με ποιους όρους, πώς, σε ποιο πλαίσιο, με ποιες προϋποθέσεις ένα κόμμα της Αριστεράς διεκδικεί την κυβέρνηση στη νεοφιλελεύθερη Ευρώπη, στην Ευρωζώνη, στον παγκοσμιοποιημένο καπιταλιστικό κόσμο. Η εμπειρία αυτή μπορεί να αποτελέσει μια τεράστια πηγή πολιτικής και ιδεολογικής συζήτησης και γνώσης, η οποία όμως, δυστυχώς, στη χώρα μας δεν έχει εξελιχθεί πραγματικά, καθώς η πολιτική συζήτηση πολλές φορές εγκλωβίζεται μεταξύ «προδοτολογίας» και «successstory».

Όταν η Αριστερά αναλάβει κυβερνητικές ευθύνες έχει ως βασικό καθήκον να προχωρήσει σε βαθιές μεταρρυθμιστικές αλλαγές για τον μετασχηματισμό του αστικού κράτους και ιδιαίτερα των κατασταλτικών και ιδεολογικών του μηχανισμών. Η διεξαγωγή της ταξικής πάλης αποτελεί βασικό στόχο και στο εσωτερικό αυτών των μηχανισμών διά της ανατροπής των εμποδισμένων συσχετισμών χωρίς όμως αυτό να σημαίνει τη μεταφορά του κόμματος και σύμπαντος του στελεχικού και πολιτικού του προσωπικού στο εσωτερικό του κράτους. Αν αυτό συνέβαινε το κόμμα θα έχανε τη δύναμή του και ασφαλώς δεν θα μπορούσε να οργανώνει τις κοινωνικές αντιστάσεις και τα κινήματα, που αυτά και μόνον αυτά δύνανται να λειτουργούν ως καταλύτης για τις αλλαγές των κρατικών μηχανισμών, με στόχο την κοινωνική χειραφέτηση. Αφετέρου, δεν αρκεί η αλλαγή των συσχετισμών στους κρατικούς μηχανισμούς, αλλά απαιτείται η ακύρωση της υλικότητας που οι μηχανισμοί αυτοί αναπαράγουν στο πλαίσιο της σχετικής τους αυτονομίας παράγοντας το στρώμα της κρατικής γραφειοκρατίας με υλικές απολαβές, προνόμια και εξουσίες. Αν κινδυνεύουν από κάτι τα κόμματα της Αριστεράς που κυβερνούν είναι η ενσωμάτωση και αφομοίωση του πολιτικού τους προσωπικού από τους κρατικούς μηχανισμούς, οι οποίοι αντί να μετασχηματίζονται από αυτό, συνήθως έχουμε το αντίθετο αποτέλεσμα, μετασχηματίζουν το πολιτικό δυναμικό.

Ασφαλώς αυτό δεν σημαίνει ότι σε θέσεις κλειδιά πρέπει να τοποθετούνται πρόσωπα, που στο παρελθόν ανήκαν στο παλαιό σύστημα και που σήμερα, προσαρμοζόμενοι ως ένα βαθμό, συνεχίζουν να υπηρετούν το αντίπαλο πολιτικό σχέδιο.

*****